

- N.B :** 1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.

1. Answer in **one or two** sentence each :— 20
- What does Arbitration agreement mean ?
  - What is a status of an arbitral award in judicial process ?
  - What is arbitrable dispute ?
  - What is the nationality of an arbitrator ?
  - What is de jure and de facto impossibility to act for an arbitrator ?
  - Which is a place of an arbitration ?
  - What is consent award ?
  - State the expenses included in cost of arbitration.
  - What is conciliation ?
  - What is Lok Adalat ?
2. Write short notes on (any 4) 20
- State salient features of Arbitration and conciliation act 1996.
  - International commercial Arbitration.
  - Appointment of an arbitration by court.
  - Termination of arbitral proceedings.
  - Difference between arbitration and conciliation.
  - Commencement of conciliation proceedings.
3. Solve any **two** :— 12
- As the dispute arises Mr. B Requests Mr. A for an appointment of an arbitrator, but an arbitration agreement fails to make provision for the number of arbitrator.
    - How many number of arbitrators can be presume in above case ?
    - State remedy to Mr. B if Mr. A fails to appoint an arbitrator.
    - If Mr. A and Mr. B agrees to appoint 3 arbitrators but fails to agree on procedure for appointing the arbitrator. Advice Mr. A and B.
  - An arbitration agreement was existed between Mr. X and Mr. Y for some dispute. After having a dispute Mr. Y without informing to Mr. X submit the dispute to an arbitrator
    - Can Mr. Y do so ? Advice Mr. X
    - What will be the effect on arbitration procedure if Mr. X fails to communicate his statement of defence to an arbitrator.
    - An Arbitrator without giving sufficient notice to Mr. X declares an ex-parte award. Advice Mr. X.

[TURN OVER

- (c) Parties in a dispute willing to appoint a conciliator for settlement of dispute. but they have some queries.... advice them
- (1) Who is conciliator ?
  - (2) What is settlement agreement ?
  - (3) What is judicial status of settlement agreement.

4. Answer any **four** from the following :—

48

- (a) Explain the procedure of Lok Adalat.
  - (b) Explain the process of settlement of dispute with help of conciliator.
  - (c) What is conventional award ? Explain it with help of two important conventions.
  - (d) When and how can an arbitral award be challenge ?
  - (e) State the importance of an arbitration agreement in an arbitration process.
  - (f) When an award becomes final ?
-

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

वेळ : ३ तास

एकूण गुण : १००

१. खालील प्रश्नांची दोन ते तीन वाक्यात उत्तरे लिहा :-

20

- (१) लवाद करार म्हणजे काय ?
- (२) न्यायलयीन कामकाजात लवाद निवाड्याचे स्थान काय ?
- (३) लवादीय वाद म्हणजे काय ?
- (४) लवादाचे राष्ट्रीयत्व काय असते ?
- (५) लवादाची डी ज्युर व डी फॅक्टो अकार्यक्षमता म्हणजे काय ?
- (६) लवाद करण्यासाठी कोणती जागा असते ?
- (७) संमतीने लवाद निवाडा म्हणजे काय ?
- (८) लवाद खर्चात कोणत्या गोष्टींचा समावेश असतो ?
- (९) समेट म्हणजे काय ?
- (१०) लोक अदालत म्हणजे काय ?

२. टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

20

- (१) लवाद व समेट कायदा १९९६ ची वैशिष्ट्ये सांगा ?
- (२) आंतरराष्ट्रीय वाणिज्य लवाद.
- (३) न्यायानयामार्फत लवादाची नेमणूक.
- (४) लवाद प्रक्रियेची समाप्ती.
- (५) समेट व लवाद मधील फरक.
- (६) समेट प्रक्रियेची सुरवात.

३. सोडवा कोणते ही दोन

12

- (अ) श्री. ए व श्री. बी ह्यांचा वाद झाल्यामुळे श्री. बी ह्यांनी श्री. ए ह्यांना लवादाची नेमणूक करण्याची विनंती केली. लवाद करारात श्री. ए व श्री. बी ह्यांनी लवाद संख्येची कोणतेही तरतूद केली नव्हती.
- (१) वरील परिस्थितीत किती लवादांची नेमणूक गृहीत धरली जाते ?
  - (२) विनंती करूनही जर श्री. ए हे लवादाची नेमणूक करण्यास अपयशी ठरले असतील तर श्री. बी ह्यांना मार्गदर्शन करा.
  - (३) समजा श्री. ए व श्री. बी ह्यांनी ३ लवादाची नेमणूक करण्याची ठरवले असते परंतु त्यांच्या प्रक्रिये संदर्भात कोणतीही तरतूद करारात नसल्यास श्री. ए व श्री. बी ह्यांना मार्गदर्शन करा.
- (ब) श्री. एक्स व श्री. वाय ह्यांच्यात लवाद करार झाला असल्यामुळे वाद झाल्यावर श्री. वाय ह्यांनी श्री. एक्स ह्यांना न सांगता वाद लवादाकडे सुपूर्द केला.
- (१) श्री वाय असे करू शकतात का ? श्री. एक्स ह्यांना सल्ला द्या.
  - (२) श्री. एक्स ह्यांनी लवादाकडे बचावपत्र न दिल्यास लवाद प्रक्रियेवर काय परिणाम होईल ?

[TURN OVER

- (३) समजा लवादाकर्त्याने श्री. एक्स ह्यांना पुरेशी नोटीस न देता एकतर्फी निवाडा घोषित केल्यास श्री. एक्स ह्यांना सल्ला द्या.
- (क) वादातील पक्षकार समेटकर्त्याची नेमणुक करण्यास इच्छुक आहेत. पण त्यांना काही शंका आहेत त्यांना सल्ला द्या.
- (१) समेट कर्ता म्हणजे काय ?
- (२) समझोता करार म्हणजे काय ?
- (३) समझोता कराराचे न्यायालयीन स्थान काय ?

४. कोणत्याही चार प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे द्या.

48

- (१) लोक अदालतच्या कार्यपद्धतीची सविस्तर माहिती द्या.
- (२) समेट कर्त्यांच्या मदतीने झालेल्या समझोत्या कराराची प्रक्रिया सविस्तर सांगा.
- (३) दोन महत्वाच्या अभिसंधी निवाडाच्या मदतीने अभिसंधी निवाडा म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.
- (४) लवाद निवाड्यास कधी व कसे आव्हान दिले जाऊ शकते ?
- (५) लवाद कराराचे लवाद प्रक्रियेतील महत्व स्पष्ट करा.
- (६) लवाद निवाडा अंतिम कधी संबोधीला जातो ?